

הרב שי סימינובסקי

התאמת מכשירי שמיעה נטענים לשימוש בשבת

עקב כניסה לשוק של מטענים (למכשירי שמיעה) המצוידים בסוללה פנימית - אנו מוצאים לנכון לפרסם הנחיות עדכניות לרכישת מכשירי שמיעה נטענים ולשימוש בהם בשבת. סעיפים א-ג כוללים רקע כללי בנוגע לטעינת מכשירי שמיעה בשבת (הבקיאים בנושא יכולים לדלג עליהם), וסעיפים ד-ט עוסקים בתיאור המכשירים החדשים ובהנחיות לשימוש בהם.

א. רקע: מכשירי שמיעה נטענים בחיבור לרשת החשמל

בשנים האחרונות מתרחב והולך השימוש במכשירי שמיעה עם סוללות נטענות. מכשירים אלו ידידותיים יותר למשתמש באופן כללי, אך זקוקים להטענה יום-יומית. רוב המשתמשים במכשירי השמיעה (אך בהחלט לא כולם) זקוקים למכשירים אלו על מנת לשמור על התפקודים הבסיסיים ביותר, בכל הנוגע לתקשורת תקינה עם הסביבה (ללא צעקות ונפנופי ידיים).

עם כניסת המכשירים לשימוש לפני כמה שנים עלתה השאלה אם וכיצד ניתן לטעון אותם במהלך השבת, כדי שהמשתמש לא ייותר ללא יכולת שמיעה כל שהיא. לשם כך פרסמנו בעבר הנחיות לטעינת המכשיר באמצעות 'גרמא' (המותרת בשבת לשם מניעת צער, וכן לשמירה על תפקודים בסיסיים - ע"פ פסיקת הגרש"ז אורבך¹) באופן הבא: 1. חיבור המטען (מעין מארז עם תושבות למכשירי השמיעה - אשר בהנחת המכשירים בו נוצר מגע חשמלי המשמש להטענה, בדומה להטענת מכשיר טלפון אלחוטי, אוזניות אלחוטיות וכיו"ב) מערב שבת לשקע החשמל באמצעות שעון שבת שקעי; 2. כיוון שעות הפעולה בשעון השבת לשעות הלילה המאוחרות, כדי שיהיה ניתן להניח את המכשירים בתושבת לפני השינה, כשהזרם מנותק; 3. הוצאת המכשירים מן התושבת בבוקר, לאחר שהטעינה הסתיימה והזרם שוב מנותק. באופן זה המכשיר נטען בגרמא - דהיינו לאחר ההנחה בתושבת שעון השבת מחבר את הזרם למטען באופן אוטומטי, ללא התערבות האדם, ובאופן דומה הוא מנתק אותו. מנגנון הטעינה של מכשירי השמיעה (ברוב הדגמים²) בנוי כך: עם ההנחה של המכשיר

1. שולחן שלמה, שבת ח"א סי' שא עמ' תלא.

2. ישנם דגמים שבהם המכשיר אינו נדלק אוטומטית עם ניתוק הזרם במטען (או עם הוצאת המכשיר), ראה בעניין זה מכשיר שמיעה נטען, הרב מנשה צימרמן, אמונת עתיך 138 (שבט תשפ"ג) עמ' 26.

בתושבת הוא נכבה ונטען, ועם ההוצאה מן התושבת הוא מופעל מעצמו, ללא צורך בפעולה יזומה מצד המשתמש להדלקה או לכיבוי של המכשיר. מאחר שבשבת אסור לחבר ולנתק את ההטענה באופן ישיר, כאשר מבקשים להטעין בשבת לפי ההסבר לעיל - ההדלקה והכיבוי של מכשיר השמיעה יתבצעו בהתאמה לחיבור ולניתוק הזרם מן המטען - כך שהמשתמש אינו צריך לעשות כל פעולה יזומה מצידו.

ב. טכנולוגיה מתקדמת: מטען בעל סוללה פנימית

בשנים האחרונות נוסף חידוש טכנולוגי למטענים אלו - מטען בעל סוללה פנימית עצמאית, המאפשר להטעין את מכשירי השמיעה דרך התושבת, גם כאשר המטען עצמו אינו מחובר לחשמל באותו הרגע (מובן שמפעם לפעם יש לחבר את המטען לחשמל, כדי לטעון את הסוללה הפנימית). באמצעות מטענים עם סוללה פנימית, ניתן לטעון גם כאשר נוסעים או מתארחים במקום שאין בו חיבור זמין לרשת החשמל. ואולם השימוש במטענים אלו אינו מאפשר את טעינת המכשיר בשבת על פי ההלכה, משום שמיד עם הכנסת המכשיר למטען, מתחבר המעגל החשמלי של הטעינה באופן ישיר ומיידי. לכן בעת התאמת מכשירי שמיעה נטענים יש לוודא שישנה אפשרות לטעינת המכשיר בשבת, דהיינו שהמטען המסופק אינו כולל סוללה פנימית, והטעינה מתבצעת אך ורק בחיבור לרשת החשמל. כך ניתן להטעין בשבת בדרך המותרת באמצעות שרון שבת שקעי, כמפורט לעיל.

למיטב ידיעתנו, נכון להיום, לרוב הדגמים של מכשירי השמיעה הנמצאים בשוק יש אפשרות להטענה באמצעות שני סוגי המטענים, עם/ללא סוללה פנימית. לכן יש לוודא שהמטען המסופק אינו כולל סוללה פנימית. כמו כן נכון להיום לא ניתן לנטרל או לנתק את הסוללה הפנימית של המטען, ולכן יש לבחור במטען מתאים כאמור, ללא סוללה פנימית.

ג. המשמעות למעשה

המעוניינים בהתאמת מכשיר שמיעה חדש חייבים לוודא (מלבד אישור הלכתי לשימוש במכשיר עצמו) שהמטען הנלווה למכשיר הוא ללא סוללה פנימית (אנו מקווים כי בעתיד הלא רחוק יצוין בגוף האישור ההלכתי שם ודגם של המטען המתאים לשימוש בשבת בכל מכשיר שמיעה). משתמשים שכבר רכשו מכשיר שמיעה נטען - עליהם לוודא אם המכשיר שברשותם כולל סוללה פנימית. אם הוא כולל סוללה, מומלץ לפנות בהקדם למשווק ולבקש מטען חלופי ללא סוללה פנימית. כדי לזהות אם למטען שברשותכם יש סוללה פנימית, או שהנכם מתכוונים לרכוש מטען כזה, להלן כמה מאפיינים נפוצים: ניתן להשתמש במטען ללא חיבור לרשת החשמל; על גבי המטען ישנו חיווי בולט למידת הטעינה של סוללת המטען; דגם המטען כולל את המונח 'to-go', המעיד כי הוא מיועד לשימוש בדרכים וכדו'.

כמו בכל עניין הנוגע לשאלות הלכה וטכנולוגיה - אם אתם מתלבטים בשאלות או בספקות, וכן אם המידע שקיבלתם שונה מהנאמר כאן, אתם מוזמנים בשמחה לפנות אלינו בכל שאלה וצורך למייל: hasbara@zomet.org